

Samgræsning og oversigt over græsningsdyr

Ordet samgræsning bruges, når der åbnes mellem flere græsningsarealer, så større områder afgræsses af en samlet dyreflok.

Ordet samgræsning bruges også ved afgræsning af et areal med forskellige dyrearter på én gang, f.eks. kvæg, heste og får. Eller når dyrearterne følger efter hinanden, hvor de mest krævende, med hensyn til foderkvalitet, græsser først, og de mindst krævende sidst.

Begge former for samgræsning kan være en fordel for naturarealerne.

Samgræsning af arealer

- Ved samgræsning af flere arealer kan frø fra de forskellige planter spredes med dyrene rundt på arealerne – det er en fordel, hvis der er tale om ønskede arter.
- Forskellige arealer kan yde beskyttelse i form af vekslende læ- og skyggesteder.
- Der sikres tørre områder på den højere liggende del af arealet.
- Der sikres græsningsmulighed på lavtliggende arealer i tørre perioder.

Samgræsning med flere dyrearter

- Ved samgræsning med flere dyrearter kan arealerne lettere holdes fri for opvækst af vedplanter.
- Geder er gode til samgræsning med kvæg, da geder er topgræssere og kvæg er bundgræssere.
- Der er eksempler på, at 3-4 geder pr. 20-30 stk. kvæg reducerer tilgroning med træer og buske væsentligt.
- Ved samgræsning bliver belægningsgraden af hver dyreart, der græsser, lavere, og risikoen for parasit-smitte bliver mindre.
- Ved samgræsning med kvæg og får skal man undgå, at fårene læmmer på arealet for ikke at overføre sygdommen ondartet Katarrhfeber til kvæget.
- Samgræsning med får og geder sikrer græsning i bund og top.
- Samgræsning med får og geder giver en mere rolig og stabil flokadfærd.
- Geder er meget udsatte for smitte med indvoldsparasitter, især ved samgræsning med får.
- Samgræsning med heste og drøvtyggere mindsker parasitbelastningen.
- Samgræsning med heste og drøvtyggere medfører mere jævn afgræsning af arealerne.

Foto: VFL

Fotograf: Heidi Buur Holbeck

Oversigt

Græsningsdyr	Naturmæssige fordele og ulemper	Kommentarer vedrørende græsningsdyr
Ammekvæg +/- tyre	<ul style="list-style-type: none"> o Kvæg er generelt velegnet til pleje af de fleste naturtyper. o Kvæggræsning kan resultere i en relativt arts- og urterig vegetation med stor strukturmæssig variation. 	<ul style="list-style-type: none"> o De fleste kødracer er generelt mere robuste end malke-racer. o Kalve, der er opdrættet på arealerne, er mere robuste over for høj flue- og parasit-belastning. o Bedre foderudnyttelse – højere potentiale for regulering af grove vækster.
Ungdyr af malkekvæg	<ul style="list-style-type: none"> o Ulempe, hvis de ikke har lært arealerne at kende. o Kan evt. afhjælpes ved at sætte ældre, erfarne dyr ud sammen med ungdyrene. 	<ul style="list-style-type: none"> o Følsomme over for høj flue- og parasitbelastning. o Opnår generelt ikke samme tilvænning til græsgangen som ammekvæg. o Kan være nervøse og opsøgende over for publikum.
Får	<ul style="list-style-type: none"> o Kan give en artsfattig, græsdomineret vegetation på de fleste naturtyper og ringere kår for dagsommerfugle og en del andre insekter. o En god styring kan modvirke det, f.eks. ved hyrdning. o Kan begrænse opvækst af vedplanter. o Er specielt velegnede til bekæmpelse af tagrør, kæmpebjørneklo og rynket rose samt til pleje af fortidsminder, voldsteder og andre lokalitetstyper, der har behov for en lav og slidstærk vegetation. 	<ul style="list-style-type: none"> o De fleste fåreracer er uegnede på blød, fugtig bund. o Løse hunde er et problem.
Heste	<ul style="list-style-type: none"> o Resulterer i en arts- og urterig vegetation. o Er egnede til pleje af de fleste naturtyper. o Kan begrænse opvækst af en del træ- og buskarter. 	<ul style="list-style-type: none"> o Især hårdføre hesteracer, som islandske heste, fjordheste, engelske ponyracer og andre små racer, er velegnede. o Heste kan give slidproblemer. o Uegnede på publikumsarealer, med mindre der er tale om store indhegninger.
Geder	<ul style="list-style-type: none"> o Giver en artsfattig og græsdomineret vegetation. o Er især egnede som indledende kratryddere. 	<ul style="list-style-type: none"> o Relativt følsomme over for koldt og vådt vejr. o Trives ikke på våd og blød bund. o Dyre hegnsudgifter.
Samgræsning	<ul style="list-style-type: none"> o Der foreligger meget lidt viden om samgræsning set i forhold til naturindhold. 	<ul style="list-style-type: none"> o Bedre udnyttelse af arealet, og dermed mindre visent græs, højere græsningstryk, mindre parasittryk, undtagen hvad angår geder og får, der har fælles parasitter. o Får sammen med et par geder giver ro og større kratrydningseffekt. o Ved samgræsning med to eller flere dyrearter kan naturplejen bedre styres på grund af forskelle i fødepræferencer, og fordi de kan græsse tæt på andre arters gødning.

Kilde: Modereret efter "Græsning og høslæt i naturplejen", Rita Buttenschön

Fotograf: Heidi Buur Holbeck

Kilder

- o [Græsning og høslæt i naturplejen](#), Rita M. Buttenschøn
- o [Kødkvæg som naturplejere - En manual omkring afgræsning af naturarealer med kødkvæg](#)
- o [Temahæfte Naturpleje](#), Dansk Fåreavl
- o [Hyrdetimer](#), Håndbog i fårehold og naturpleje, Annette Holmenlund, 2007
- o [Heste som naturplejere](#), pjese, Eric Clausen, VFL
- o [Resultaterne af græsningsforsøg med islandske heste i Mols Bjerge](#), Eric Clausen

PARTNER I
DLBR

Smag på Landskabet

midt
regionmidtjylland

Derudover har projektet fået støtte fra Kvægafgiftfonden, Region Midtjylland samt lokale aktører: Høgløbsvej - Sjærslev, Silkeborg og Rønde.

VIDENCENTRET FOR LANDBRUG
Planteproduktion